

Джорджо Вазари
**ЖИВОТОПСИ
НА ВЕЛИКИ ХУДОЖНИЦИ,
СКУЛПТОРИ И АРХИТЕКТИ
ТОМ 2**

София, 2022

Преводът е направен по изданието:

VASARI, GIORGIO

Le vite dei più eccellenti pittori, scultori e architetti

© Издателство „Изток-Запад“, 2022

Всички права запазени, включително правото върху превода, правото на публично представяне, както и на радио и телевизионно предаване, в т.ч. на отделни части. Никаква част от произведението не може да бъде възпроизвеждана (посредством фотография, микрофилм или с други средства) без писмено разрешение на издателство „Изток-Запад“.

© Ина Кирякова, превод, 2022

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2022

ISBN 978-619-01-1043-9

ДЖОРДЖО
ВАЗАРИ

ЖИВОТОПИСИ НА
ВЕЛИКИ
ХУДОЖНИЦИ,
СКУЛПТОРИ И
АРХИТЕКТИ

ТОМ 2

БОТИЧЕЛИ, БРУНЕЛЕСКИ, МАЗАЧО, ГИРЛАНДАЙО И ДР.

Превод от италиански

Ина Кирякова

СЪДЪРЖАНИЕ

Чимабуе	II
Никола и Джовани Пизано.....	21
Антонио Венециано.....	39
Лука дела Робия.....	45
Паоло Учело	55
Мазачо от Сан Джовани ди Валдарно	65
Филипо Брунелески.....	75
Пиеро дела Франческа	145
Доменико Гирландайо.....	153
Сандро Ботичели	169

Джорджо Вазари (1511–1574)

ПРЕДГОВОР

НА ЛОВ ЗА ВЕЛИКАНИ И ЛИЛИПУТИ

След трите големи имена в италианската ренесансова живопис – Леонардо да Винчи, Микеланжело Буонароти и Рафаело Санцио – в този втори том с живописци от книгата на Джорджо Вазари за големите живописци, скулптори и архитекти, идва ред на други творци, а именно: Чимабуе, Никола и Джовани Пизано, Антонио Венециано, Лука дела Робия и наследниците на неговото изкуство от същата фамилия, Паоло Учело, Мазачо, Филипо Брунелески, Пиеро дела Франческа, Доменико Гирландайо и Сандро Ботичели.

В сравнение с великаните Леонардо, Микеланжело и Рафаело, някои от тези живописци може да се сторят някому лилипути, но ако се замислим: как ще има великани, ако няма лилипути, които трудолюбиво да им проправят пътя? А пък ако приемем, че величието на твореца не се измерва с това колко хора харесват творбите му и помнят името му, а с това, че е вложил сърце и душа в произведенията си, правейки всичко по силите си в рамките на епохата и средата, в която е творил, и давайки възможност на следващите поколения да се учат от постиженията и грешките му, тогава да се прави разлика между лилипути и великани става безпредметно.

В известен смисъл точно такава е по същество отношението на Джорджо Вазари към творците, за които пише, защото той вижда всеки от тях като парченце от мозайката, представляваща пъстрата картина на развитието на живописца, скулптура-

та и архитектурата от времето на Чимабуе (1240–1302) до годините, в които самият Вазари се изявява като живописец и архитект. И също и като първи историк на изкуството, защото пише и публикува в средата на XVI век монументалната книга под надслов „Животописи на най-добрите живописци, скулптори и архитекти“: 1012 страници (по тритомното второ издание от 1568 г.), в които представя – освен техниките на изящните изкуства – над 200 италиански майстори. И прави това с много добър художествен усет и с изключителен професионализъм по отношение на анализа и оценката на творбите, за които говори.

Тези от вас, които са разгърнали първия том с биографиите на Леонардо, Микеланджело и Рафаело, вече знаят, че сведенията и описанията на творбите в книгата на Вазари понякога са неточни и неверни – нещо съвсем нормално, като се има предвид епохата, в която е писал. Неточности и погрешни сведения има и в десетте животописа, включени в този том. Например в животописа на Никола и Джовани Пизано – баща и син, които са работили понякога заедно – Вазари понякога приписва някое произведение на Никола Пизано, а то е дело на сина му Джовани, и обратното. Ако преводът на произведението на Вазари беше замислен като критическо издание, предназначено само за тесни специалисти, изкуствоведи и изследователи на Италианския ренесанс в България, тези грешки и неточности щяха да са отбелязани в коментари и разяснителни бележки под линия, които на места биха заели половин страница, удвоявайки обема на книгата и принуждавайки издателя да се откаже от илюстрациите към нея, а и затрупани от огромното количество факти и разяснения, някои от потенциалните ѝ читатели неспециалисти биха загубили интерес към четивото.

Но настоящото не е критическо издание. Това е книга, предназначена за любознателния читател с търсец дух, който иска да се потопи в света на италианското ренесансово изкуство и да усети атмосферата на живота през далечната за нас епоха, в която са творили описаните от Джорджо Вазари художници, скулптори и архитекти. Все едно се качва на влакче на познанието и на всяка негова спирка прави откритие: Чимабуе, който пръв в Италия се опитва да разчупи византийския канон в живописа, Никола Пизано (ок. 1215–1282) и синът му Джовани (1248–1315), които създават великолепни творби в областта на скулптурата и архитектурата, Антонио Венециано (поч. 1388), който избира за

своя втора родина Флоренция и е майстор на фреската, Лука дела Робия (1400–1482), който вае красиви скулптури от мрамор и глина и създава техниката за изработка на многоцветна глазирана теракота, Паоло Учело (1397–1475), който се посвещава на изучаване на перспективата и обича да рисува животни, Мазачо (1401–1428), който се старее да изобразява реалистично фигурите без скованост и прекалена натруфеност, Филипо Брунелески (1377–1446), който създава прекрасни произведения на архитектурата и скулптурата и се изявява също като инженер и сценограф, Пиеро дела Франческа (ок. 1412–1492), който е не само талантлив живописец, но и математик, Доменико Гирландайо (1448–1494), който освен всичко останало е великолепен портретист и при когото се е учил Микеланджело, и Сандро Ботичели (1445–1510), който е автор не само на прочутите картини „Пролет“ и „Раждането на Венера“, но и на илюстрации към Дантевата „Божествена комедия“.

С една дума, има какво да се научи, ако се тръгне с това влакче на познанието на лов за великани и лилипути, и не ми остава друго, освен да пожелаая на читателя: „Наслука!“

Ина Кирякова